

OPŁATY i FUNDUSZE

w ochronie środowiska

VERLAG
DASHÖFER

Świat profesjonalnej wiedzy

AKTUALNOŚCI • PORADY PRAWNE • TEMAT NUMERU • FINANSE • PYTANIA I ODPOWIEDZI

Nr 2 luty 2011

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

www.dashofer.pl

Spis treści:

■ Aktualności

- Aktualizacja KPOŚK odroczy opłaty podwyższone 1
- Pomoc publiczna na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla kamiennego – projekt rozporządzenia 3
- Szczegółowy opis priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko – nowa wersja 3
- Platforma współpracy w zakresie PPP 4

■ Porady prawne

- Administracyjne kary pieniężne za nieprawidłowe postępowanie z odpadami 5
- Kompetencje rady gminy przy ustalaniu stawek maksymalnych za odbiór odpadów komunalnych 7
- Opłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki – wybrane aspekty związane z podatkiem VAT 8
- Opłata podwyższona i opłata podwyższona za szczególne korzystanie z wód 10
- Opłata podwyższona za postępowanie z odpadami 11

■ Temat numeru

- Finansowanie zielonych inwestycji ze sprzedaży jednostek AAU 12

■ Finanse

- Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych – nabór wniosków 14
- Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych – nabór wniosków 14
- Nabór wniosków w ramach polsko-niemieckiego porozumienia 15
- Edukacja ekologiczna – nabór wniosków 16

Szanowni Państwo!

Z przyjemnością przekazuję w Państwa ręce lutowy numer serwisu informacyjno-doradczy „Opłaty i fundusze w ochronie środowiska”.

W aktualnościach informujemy m.in. o uruchomieniu przez Ministerstwo Rozwoju Platformy współpracy partnerstwa publiczno-prywatnego. Kompetencje rady gminy przy ustalaniu

§ Aktualności

Aktualizacja KPOŚK odroczy opłaty podwyższone

1 lutego została przyjęta przez rząd „Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK 2010”. Dzięki temu 126 gmin uniknie płać podwyższonych opłat za wprowadzanie ścieków do środowiska.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych jest podstawowym instrumentem wdrożenia Dyrektywy 91/271/EWG. Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych powinny w Polsce w pełni obowiązywać od dnia 31 grudnia 2015 r.

Program ma na celu ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co się z tym wiąże ochronę środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kana-

stawek za odbiór odpadów oraz artykuły dotyczące opłaty podwyższonej mogą Państwo znaleźć w dziale Porady prawne.

Tematem numeru jest finansowanie zielonych inwestycji ze sprzedaży jednostek AAU. Na przełomie marca i kwietnia ruszy nabór wniosków na dofinansowanie termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej.

W dziale Finanse informujemy o nowych naborach wniosków. Dofinansowanie można uzyskać m.in. ze środków stanowiących pomoc ze strony Niemiec.

lizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach.

AKPOŚK2010

Jest to trzecia aktualizacja Programu. Swoim zakresem obejmuje wyłącznie dane dotyczące terminów realizacji inwestycji. Pozostałe wartości pozostają zgodne z dokumentem AKPOŚK2009.

WAŻNE!

Celem tej aktualizacji była analiza stanu zaawansowania realizacji inwestycji oraz analiza przyczyn zaistniałych opóźnień. Pozwoliło to na ustalenie realnych terminów ich zakończenia. Sytuacja ta dotyczy 122 aglomeracji powyżej 15 000 RLM oraz 4 aglomeracji poniżej 15 000 RLM z AKPOŚK2009, które ze względu na opóźnienia inwestycyjne nie zrealizowały zaplanowanych zadań do końca 2010 r.

Zachęcam do zapoznania się z pozostałymi artykułami. Wierzę, że informacje zawarte w tym numerze spełnią Państwa oczekiwania i będą pomocne w pracy.

Z wyrazami szacunku,
Wydawnictwo Verlag Dashofer

Anna Podgórska

Anna Podgórska
Redaktor odpowiedzialny
e-mail: podgorska@dashofer.pl
tel. (22) 559 36 43

Dlaczego wystąpiły opóźnienia w realizacji inwestycji

Różne przyczyny wpłynęły na zaistniałe opóźnienia. W szczególności należą do nich:

- przewlekłe procedury administracyjne przygotowania inwestycji,
- trudności w uzyskaniu praw własności gruntów pod inwestycje,
- długotrwałe postępowania przetargowe,
- przewlekłe procedury przygotowania i podpisywania memorandumów o dofinansowanie projektów z funduszy unijnych,
- brak środków finansowych na realizację tych inwestycji oraz obecny kryzys gospodarczy.

Skutki opóźnień

W Traktacie Akcesyjnym przewidziano, że przepisy prawne Unii Europejskiej stosuje się w pełni w Polsce od dnia 31 grudnia 2015 r. Jednak należy zachować terminy celów pośrednich:

- do 31 grudnia 2005 r. zgodność z dyrektywą zostanie osiągnięta dla 674 aglomeracji, co stanowi 69% całkowitego ładunku ścieków ulegających biodegradacji,
- do 31 grudnia 2010 r. zgodność z dyrektywą zostanie osiągnięta dla 1069 aglomeracji, co stanowi

86% całkowitego ładunku ścieków ulegających biodegradacji, ➤ do 31 grudnia 2013 r. zgodność z dyrektywą zostanie osiągnięta dla 1165 aglomeracji, co stanowi 91% całkowitego ładunku ścieków ulegających biodegradacji.

Zaistniałe opóźnienia w realizacji inwestycji wpłyną negatywnie na osiągnięcie określonego na rok 2010 celu pośredniego, wynikającego z postanowień dyrektywy.

Opłaty podwyższone

Ścieki odprowadzane do wód muszą spełniać określone wymagania i standardy. Za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi ponoszone są opłaty, których wysokość zależy od rodzaju substancji zawartych w ściekach i ich ilości oraz rodzaju ścieków.

W przypadku przekroczenia lub naruszenia warunków korzystania ze środowiska wodnego, naliczane są kary administracyjne. Termin płatności naliczanych zobowiązań może być odroczone na okres niezbędny do przeprowadzenia przedsięwzięcia zmierzającego do usunięcia przyczyn ich ponoszenia. Możliwość odroczenia powyższych płatności umożliwia ujęcie danego przedsięwzięcia w postanowieniach KPOŚK.

W przypadku niedotrzymania przez gminę ujętego w KPOŚK terminu realizacji inwestycji i osiągnięcia odpowiedniego efektu ekologicznego, podmiot odprowadzający ścieki do środowiska wodnego ponosi podwyższone o 500% opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Pobieranie opłat podwyższonych może skutkować dodatkowym obciążeniem ludności korzystającej z usług kanalizacyjnych, świadczonych przez systemy wodociągowo-kanalizacyjne, w wyniku podwyższenia przez usługodawcę taryf za usługi, a jeśli okaże się to niemożliwe – bankrutem wielu przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.

Wprowadzenie przez AKPOŚK2010 realnych terminów realizacji inwestycji zaplanowanych w AKPOŚK2009 uchroni aglomeracje od podwyższonych opłat i kar. Jednocześnie przyczyni się do osiągnięcia celu ostatecznego postanowień Dyrektywy 91/271/EWG przez ciągłość procesu inwestycyjnego.

Aglomeracje, którym przesunięty został termin zakończenia inwestycji przewidzianych w AKPOŚK2009, powinny podlegać szczegółowemu monitoringowi prowadzonych inwestycji. ■

Redakcja

NASI STALI EKSPERCI:

Paulina Grabowska, prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, aplikant radcowski w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie. Ukończyła Szkołę Prawa Amerykańskiego oraz Szkołę Prawa Brytyjskiego i Europejskiego przy Uniwersytecie Warszawskim. Absolwentka studiów podyplomowych „Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Obecnie pracownik dużej kancelarii.

dr Michał Kuliński, adwokat. Wykształcenie: Uniwersytet Jagielloński – Wydział Prawa i Administracji (1996-1998), Uniwersytet Warszawski – Wydział Prawa i Administracji (1998 – ukończony w 2001 r.), Centrum Prawa Amerykańskiego – Levin College of Law University of Florida przy WPiA UW, Studium Bezpieczeństwa Narodowego przy Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW. Współpracownik firmy Prawniczej „Smoktunowicz&Falandysz”.

Krzysztof Choromański, współwłaściciel i Członek Zarządu Biura Konsultacyjnego KOBİKO Sp. z o.o. odpowiedzialny za zarządzanie projektami (ekonomiczne zagadnienia ochrony środowiska oraz przygotowanie i realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki komunalnej).

§ Aktualności

Pomoc publiczna na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla kamiennego – projekt rozporządzenia

Na stronach Ministerstwa Środowiska został opublikowany projekt Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węgla kamiennego.

Celem projektu rozporządzenia Ministra Środowiska jest stworzenie przedsiębiorcom działającym w sektorze górnictwa węgla kamiennego możliwości uzyskania pomocy publicznej na cele związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węgla kamiennego. Przyczyni się to do zintensyfikowania prac poszukiwawczo-rozpoznawczych za węglem kamiennym, skutkujących lepszym rozpoznaniem budowy geologicznej polskich złóż tego surowca.

Warunki udzielenia pomocy publicznej

Pomoc może być udzielana na badania przemysłowe polegające na poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż węgla kamiennego, w szczególności na wykonywanie i dokumentowanie prac oraz robót geologicznych.

Beneficjentem pomocy są przedsiębiorcy działający w sektorze górnictwa węgla kamiennego.

W przypadku przedsiębiorcy innego niż mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, pomoc może być udzielona, jeżeli z dokumentacji załączonej do wniosku wynika, że dzięki pomocy znacząco:

- zwiększy się rozmiar przedsięwzięcia lub
- zwiększy się zasięg przedsięwzięcia, lub
- zwiększy się całkowita kwota wydana przez beneficjenta na przedsięwzięcie, lub
- ulegnie skróceniu termin zakończenia przedsięwzięcia.

Wniosek o udzielenie pomocy należy złożyć przed rozpoczęciem badań przemysłowych.

Forma pomocy

Pomoc może być udzielana w formie:

- dotacji lub
- oprocentowanych pożyczek, lub
- preferencyjnych kredytów bankowych, lub
- dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, lub
- częściowych spłat kapitału kre-

dytów bankowych, lub

- częściowych umorzeń oprocentowanych pożyczek.

Intensywność pomocy

Intensywność pomocy, liczona jako stosunek ekwiwalentu dotacji brutto do zdyskontowanych kosztów kwalifikowanych, nie może przekraczać 50%. Może być jednak podwyższona o:

- 10 punktów procentowych – w przypadku średniego przedsiębiorcy,
- 20 punktów procentowych – w przypadku mikroprzedsiębiorcy i małego przedsiębiorcy.

Jeżeli całkowita pomoc udzielana przedsiębiorcy na realizację badań przemysłowych przekracza 10 000 000 euro, pomoc ta wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej.

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od jego ogłoszenia i będzie obowiązywać do 31 grudnia 2013 roku.

Obecnie projekt jest w trakcie konsultacji społecznych. Termin zgłaszania uwag upływa 4 marca 2011 r. ■

Redakcja

§ Aktualności

Szczegółowy opis priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko – nowa wersja

3 lutego 2011 r. została zatwierdzona zmieniona wersja *Szczegółowego opisu priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko*.

Dokument uwzględnia zmiany dotyczące w szczególności realokacji środków UE między działaniami

w obrębie priorytetów:

- III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – przeniesiono około **1,69 miliona euro** z działania 3.3 *Monitoring środowiska* na działanie 3.2 *Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie*

poważnym awariom.

- IV *Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska* – przeniesiono około **4,86 miliona euro** na działanie 4.5 *Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza z działań 4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw*

w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT) oraz 4.6 Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne

(odpowiednio około 1,3 miliona euro oraz 3,56 miliona euro).

W wybranych działaniach również uzupełniono i doprecyzowano listę przykładowych projektów kwalifi-

kujących się do wsparcia w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko. ■

Redakcja

§ Aktualności

Platforma współpracy w zakresie PPP

26 stycznia zostało podpisane Porozumienie w sprawie Platformy współpracy w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego między Ministrem Środowiska a Ministrem Rozwoju Regionalnego.

Platforma będzie stanowić forum wymiany informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk między samorządami przez realizację konkretnych projektów. Ponadto pod adresem www.ppp.gov.pl ruszył nowy portal informacyjny, poświęcony zagadnieniom związanym z partnerstwem publiczno-prywatnym.

Cele i korzyści z Platformy współpracy podmiotów publicznych w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego

Zadaniem Platformy współpracy podmiotów publicznych w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego jest pomoc w rozwiązywaniu rzeczywistych problemów, związanych z wdrażaniem PPP przez samorządy regionalne i lokalne.

Cele działania Platformy PPP:

- Wsparcie przygotowania pilotażowych projektów PPP i uruchamianie nowych.
- Wymiana wiedzy i dobrych praktyk.
- Wsparcie sektorowych i samorządowych centrów PPP.
- Promocja, prezentacja i popularyzowanie dobrych praktyk i przykładów udanych projektów, stała współpraca z mediami.

Korzyści, jakie powinny przynieść powyższe działania, to:

- upowszechnienie modelu PPP,
- bardziej efektywna administracja,
- mniejsze koszty przygotowania projektów, dzięki dostarczeniu gotowych, standardowych pakietów dokumentacyjnych do wykorzystania przez instytucje zamawiające.

Kto może otrzymać wsparcie w ramach Platformy?

Do wsparcia w ramach Platformy uprawniona będzie każda instytucja publiczna, która przystąpi do Platformy PPP. Do finansowania działań wykorzystane będą środki unijne w ramach projektów pomocy technicznej. Zostaną one przeznaczone na wsparcie przygotowania projektów pilotażowych oraz wypracowanie standardów postępowania i dokumentacji. Wstępnie budżet Platformy wyniesie ok. 20 mln zł. Sprawy organizacyjne prowadzi Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Czym jest partnerstwo publiczno-prywatne i jakie daje korzyści?

Partnerstwo publiczno-prywatne to wspólna realizacja przedsięwzięcia między jednostkami administracji publicznej i samorządowej a sektorem prywatnym, oparta na podziale zadań i ryzyk.

Korzyści ze współpracy w ramach PPP:

- wymusza lepsze przygotowanie projektów, terminowość i oszczędność w ich wykonaniu,
- lepiej wykorzystuje kompetencje przez podział zadań i ryzyka między sektor publiczny i prywatny,
- uwzględnia pełny cykl życia projektu,
- łączy odpowiedzialność za inwestycję z eksploatacją infrastruktury,
- uwzględnia pełny rachunek korzyści, kosztów budowy i użytkowania infrastruktury,
- zachęca do poszukiwania różnych źródeł finansowania,
- sektor prywatny wnosi dodatkowy kapitał, dlatego więcej środków publicznych może być przeznaczonych na inne cele,
- sektor publiczny wnosi pewność długotrwałych przepływów pieniężnych ze źródeł publicznych.

PPP w gospodarce odpadami

Obecnie w Polsce realizowane będą cztery projekty w ramach współpracy PPP: w Poznaniu, Łodzi, Koszalinie oraz na Górnym Śląsku. Są to duże projekty, każdy powyżej 50 mln. euro, współfinansowane ze środków unijnych.

W tej chwili są w trakcie przygotowania i poprawiania dokumentacji projektowej po uwagach ekspertów JASPERS oraz Ministerstwa Środowiska. Pierwsze przetargi zaplanowane są na I/II kwartał 2011 r. ■

Redakcja

 Porady prawne**Administracyjne kary pieniężne za nieprawidłowe postępowanie z odpadami**

Zgodnie z art. 298 ust. 1 Ustawy – Prawo ochrony środowiska w przypadku przekroczenia lub naruszenia warunków korzystania za środowiska ustalonych decyzją wymierzane są kary administracyjne.

Administracyjne kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji, wojewódzki inspektor ochrony środowiska za:

- przekroczenie określonych w pozwoleniach ilości lub rodzaju gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza,
- przekroczenie określonych w pozwoleniach warunków dotyczących ilości ścieków, ich stanu, składu, minimalnej procentowej redukcji stężeń substancji w ściekach oraz masy substancji w odprowadzanych ściekach przypadającej na jednostkę masy wykorzystanego surowca, materiału, paliwa lub wytworzonego produktu,
- przekroczenie określonej w pozwoleniach i pozwoleniach na pobór wód ilości pobranej wody,
- naruszenie warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów albo decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów, wymaganych przepisami ustawy o odpadach, co do rodzaju i sposobów składowania lub magazynowania odpadów,
- przekroczenie określonych w decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu lub pozwoleniu poziomów hałasu.

Kary pieniężne za postępowanie z odpadami to dwa różne rodzaje kar:

- kary za składowanie odpadów,
- kary za magazynowanie odpadów.

Kara za składowanie odpadów

Kara pierwszego rodzaju wymie-

rzona zostaje, gdy podmiot korzystający ze środowiska narusza warunki decyzji zatwierdzającej instrukcję składowiska odpadów.

Decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji składowiska odpadów (art. 53 ustawy o odpadach) określa wiele kwestii dotyczących składowiska, np. rodzaje odpadów dopuszczonych do składowania, wyposażenie w urządzenia techniczne, sposoby składowania poszczególnych rodzajów odpadów, rodzaj i grubość warstwy izolacyjnej, sposób i częstotliwość prowadzenia badań.

Podstawę wymierzenia kary pieniężnej stanowi jednak tylko działanie polegające na naruszeniu rodzaju i sposobów składowania odpadów.

Wysokość kary zależy od:

- ilości i rodzaju składowanych odpadów,
 - czasu składowania odpadów
- i wynosi 0,1 stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę składowania. W przypadku zmieszania odpadów do wyliczenia kary, stosuje się rodzaj odpadu, za który jednostkowa stawka opłaty jest najwyższa.

Kara za magazynowanie odpadów

Kara drugiego rodzaju to kara pieniężna za naruszenie warunków decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów. Określenie miejsca i sposobu magazynowania odpadów może się znajdować w różnych decyzjach, a mianowicie w:

- pozwoleniu zintegrowanym,
- pozwoleniu na wytwarzanie odpadów,
- decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,

- zezwoleniu na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów.

Ponadto miejsce i sposób magazynowania odpadów może zostać określony w informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, ale z uwagi na fakt, że informacja nie stanowi decyzji administracyjnej, naruszenie określonych w niej warunków magazynowania odpadów nie powoduje nałożenia kary pieniężnej.

Podobnie jak w przypadku kary za składowanie, podstawą wymierzenia kary za magazynowanie odpadów jest naruszenie co do rodzaju i sposobu magazynowania. Wysokość kary zależy od ilości i rodzaju magazynowanych odpadów oraz od czasu ich magazynowania i wynosi 0,1 stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę. Konsekwencją zmieszania odpadów jest przyjęcie do wyliczenia kary tego rodzaju odpadu, za który jednostkowa stawka opłaty jest najwyższa.

Komu wymierzona jest kara?

Karę pieniężną za składowanie lub za magazynowanie odpadów wymierza się podmiotowi, będącemu posiadaczem odpadów, czyli podmiotowi faktycznie władającemu odpadami.

Sposób wymierzania kar

Kara wymierzana jest decyzją wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Podstawę wymierzenia kary stanowi stwierdzenie przez wojewódzkiego inspektora naruszenia decyzji co do rodzaju i sposo-

bów składowania lub magazynowania odpadów.

Wymierzenie kary składa się z dwóch etapów:

- etap pierwszy – ustalenie wymiaru kary biegnącej, czyli decyzji określającej wielkość stwierdzonego naruszenia w skali doby, wymiar kary i termin początku biegu kary (dzień zakończenia wykonywania pomiarów albo innych ustaleń stanowiących podstawę stwierdzenia naruszenia),
- etap drugi – wymierzenie kary za okres, w którym trwało naruszenie, czyli decyzja o wymierzeniu kary (kara do zapłaty), z tym, że jeżeli naruszenie nadal trwa 31 grudnia, kara zostaje wymierzona za okres do 31 grudnia; stwierdzenie ustania naruszenia następuje z urzędu lub na wniosek posiadacza odpadów.

✓ **WAŻNE!**

Podstawę decyzji wojewódzkiego inspektora o wymierzeniu kary (kara do zapłaty) stanowi ostateczna decyzja inspektora, określająca wymiar kary biegnącej. Inspektor nie wszczyna jednak postępowania w sprawie wymierzenia kary, jeżeli jej przewidywana wysokość nie przekroczy 800 zł.

Termin płatności kary

Podmiot, któremu wymierzono karę pieniężną, ma obowiązek jej zapłaty na rachunek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, który wydał decyzję w sprawie kary. Termin płatności kary wynosi 14 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczna.

Dodatkowe rodzaje kar pieniężnych

Ostatnią nowością są dodatkowe rodzaje kar pieniężnych związanych z postępowaniem z odpadami, adresowane do posiadaczy odpadów, transportujących odpady i zarządzających składowiskami odpadów.

Kary dla posiadaczy odpadów i transportujących odpady

Posiadacze odpadów i transportujący odpady podlegają karze pieniężnej w wysokości 5 tys. zł, jeżeli:

- wytwarzają odpady bez wymaganej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi lub zatwierdzającej program gospodarki odpadami lub z naruszeniem jej warunków,
- wytwarzają odpady bez wymaganego złożenia informacji o wytworzonych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami lub prowadzą gospodarkę odpadami niezgodnie ze złożoną informacją,
- wytwarzają odpady mimo wniesienia sprzeciwu albo rozpoczynają działalność powodującą powstawanie odpadów przed upływem terminu do wniesienia sprzeciwu,
- będąc zobowiązanymi do zgłoszenia do rejestru prowadzonego przez starostę nie dopełnili tego obowiązku lub wykonali go niezgodnie ze stanem faktycznym lub dokonują zbierania odpadów lub transportu odpadów niezgodnie z informacjami zgłoszonymi do rejestru.

Ponadto posiadacze odpadów i transportujący odpady zobowiązani są do ponoszenia kary pieniężnej w wysokości 10 tys. zł, jeżeli:

- pozbywają się odpadów wbrew przepisom dotyczącym gospodarowania odpadami,
- przekazują odpady podmiotom, które nie uzyskały wymaganych zezwoleń,
- w celu spełnienia kryteriów dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach, rozcieńczają lub sporządzają mieszaniny,
- powodując wzrost zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi lub środowiska, mieszają odpady

niebezpieczne różnych rodzajów lub odpady niebezpieczne z odpadami innymi niż niebezpieczne, lub dopuszczają do mieszania tych odpadów,

- prowadzą działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów bez wymaganego zezwolenia lub z naruszeniem jego warunków,
- wbrew zakazom dotyczącym zbierania odpadów, dokonują zbierania.

✓ **WAŻNE!**

Organem właściwym do wymierzenia powyższych kar jest wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Ostatnią nową kategorię kar stanowi kara dla posiadaczy i transportujących odpady, którzy, będąc zobowiązanymi do prowadzenia ewidencji odpadów lub przekazywania wymaganych informacji, lub sporządzania i przekazywania zbiorczego zestawienia danych, lub sporządzania podstawowej charakterystyki odpadów, lub przeprowadzania testów zgodności, nie wykonują tego obowiązku albo wykonują go nieterminowo lub niezgodnie ze stanem rzeczywistym. Kara w tym przypadku wynosi 10 tys. zł i wymierza ją marszałek województwa.

Kary dla zarządzających składowiskami

Kolejne nowe kary pieniężne nałożone zostały na zarządzających składowiskami, którzy bez wymaganej zgody organu zamykają składowisko lub jego wydzieloną część. Kara ta wynosi 5 tys. zł i jest wymierzana przez marszałka województwa.

Zarządzający składowiskiem ponoszą ponadto kary za przyjmowanie odpadów, mimo decyzji o zamknięciu składowiska. Wysokość tej kary to 20 tys. zł i wymierza ją marszałek województwa. ■

Redakcja

 Porady prawne

Kompetencje rady gminy przy ustalaniu stawek maksymalnych za odbiór odpadów komunalnych

Górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości określa rada gminy w drodze uchwały, która stanowi akt prawa miejscowego. W praktyce istnieje istotny dla przedsiębiorców zajmujących się odbieraniem odpadów komunalnych i właścicieli nieruchomości problem, jakim jest zakres kompetencji rady gminy przy podejmowaniu uchwały w sprawie stawek maksymalnych. Pojawiające się w tym przedmiocie wątpliwości – poza interpretacją przepisów prawnych – rozstrzyga aktualne orzecznictwo.

Aktualny stan prawny

Problematykę dotyczącą ustalania stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości reguluje Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz.U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, ze zmianami), dalej zwana „ustawą”.

 WAŻNE!

Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały, górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi, o których mowa w przepisie art. 6 ust. 1 (czyli za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości lub w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych).

Górne stawki a stawki umowne

Już w tym miejscu należy wyjaśnić, iż powołany powyżej przepis

art. 6 ust. 2 ustawy nie stanowi podstawy do ustalania w formie uchwały stawek cen, które zobowiązani są uiszczać właściciele nieruchomości pozbywający się odpadów komunalnych.

Dla właścicieli nieruchomości, z których odbierane są odpady komunalne, podstawą dokonania odpłatności jest umowa z konkretnym przedsiębiorcą odbierającym odpady, a nie wykonanie uchwały rady gminy w sprawie stawek maksymalnych.

 WAŻNE!

Płacone przez właścicieli nieruchomości, z których odbierane są odpady komunalne, stawki wynikają z umowy zawieranej przez właściciela nieruchomości z przedsiębiorcą zajmującym się odbieraniem odpadów komunalnych i nie mogą być wyższe od określonych w uchwale rady gminy, mogą być jednak niższe.

Ponadto, jak podkreśla się w literaturze przedmiotu, podejmując uchwałę w sprawie stawek maksymalnych, rada gminy musi uwzględnić fakt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, przez określenie dla tego sposobu zbierania odpadów stawki niższej od przyjętej w pozostałych przypadkach.

Ustalenie kwoty za odbieranie odpadów komunalnych

Podstawowe znaczenie ma ustalenie kwoty za odbieranie odpadów komunalnych, czyli ustalenie, czy opłata za odbieranie odpadów komunalnych dotyczy odbierania odpadów komunalnych od jednej nieruchomości bądź działki, odbierania odpadów komunalnych w kilogramach, czy może od wielkości pojemnika przeznaczonego do gromadzenia odbieranych od

właściciela nieruchomości odpadów komunalnych.

Analiza przepisów prawnych prowadzi do wniosku, że ustalenie „kryterium” kwoty za usługi odbierania odpadów komunalnych zależy od regulaminu, jaki obowiązuje na terenie gminy i uchwała rady gminy w sprawie górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości powinna być spójna z tym regulaminem.

Uchwała rady gminy w sprawie górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych wyznacza ponadto sposób określenia ceny w umowie, zatem przedsiębiorca zajmujący się odbieraniem odpadów komunalnych nie może pobierać opłaty za odpady komunalne w zależności od liczby usuniętych w kilogramach odpadów komunalnych, skoro uchwała w sprawie górnych stawek określa inną zasadę (np. zasadę wielkości pojemnika przeznaczonego do gromadzenia odbieranych od właściciela nieruchomości odpadów komunalnych).

Wyrok WSA z dnia 7 października 2008 r.

Omawiając zakres kompetencji rady gminy przy podejmowaniu uchwały w sprawie stawek maksymalnych za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, należy odwołać się dodatkowo do Czynelnictwa, a w szczególności wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 7 października 2008 r. (sygn. akt: II SA/OI 458/2008).

Wyrok ten dotyczy uchwały rady gminy, w której ustalone zostało, iż opłata za odbiór odpadów komunalnych dotyczy dzierżawy pojemników i składowania odpadów komunalnych.

Rada gminy określiła górne stawki opłat za jednokrotne odebranie niesegregowanych odpadów komunalnych według pojemności pojemnika, wskazując jednocześnie, iż opłata obejmuje transport, dzierżawę pojemników, opłaty składowania i podatek VAT.

Jednocześnie w omawianej uchwale rada gminy ustaliła górne stawki opłat za dzierżawę pojemników, w zależności od ich pojemności. Organ nadzorczy gminy wyjaśnił, iż zgodnie z art. 6 ust. 2 i 4 ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały, górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi związane z realizacją obowiązku określonego w art. 5 ust. 1 pkt 3 b ustawy, polegającego na pozbywaniu się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez poz-

bywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Wojewódzki Sąd Administracyjny uznał, iż rada gminy, określając górne stawki opłat za dzierżawę pojemników w uchwale, w przedmiocie stawek maksymalnych za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości wykroczyła poza granice upoważnienia wynikającego z art. 6 ust. 2 ustawy, a uchwała została podjęta bez podstawy prawnej.

W uzasadnieniu wyroku Wojewódzki Sąd Administracyjny podkreślił w szczególności, iż:

- Żaden z przepisów ustawy nie upoważnia rady gminy do ustalania opłat za usługi związane z realizacją obowiązku samego zbierania przez właścicieli nieruchomości powstałych na terenie nieruchomości odpadów, co stanowi obowiązek wynikający z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy, w tym za dzierżawę pojemników.
- Jedyne z przepisu art. 4 ust. 1 ustawy wynika, iż regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy określa rodzaj i minimalną pojemność urządzeń przeznaczonych do zbierania od-

padów na terenie nieruchomości.

➤ W myśl przepisu art. 6 ust. 2 ustawy rada gminy określa w drodze uchwały, górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi, o których mowa w przepisie art. 6 ust. 1 ustawy. W tym przepisie mowa jest o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżnianiu zbiorników bezodpływowych i transporcie nieczystości ciekłych. Zatem organ stanowiący gminy uprawniony był do określenia górnych stawek opłat tylko za te trzy rodzaje usług. Dlatego rada gminy, ustalając w uchwale, iż opłata dotyczy także dzierżawy pojemników i składowania, przekroczyła swoje kompetencje, wynikające z powołanego powyżej przepisu art. 6 ust. 2 ustawy, co w sposób istotny naruszyło prawo. ■

dr Michał Kuliński
advokat

§ Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz.U. 2005 r. Nr 236, poz. 2008, ze zmianami).
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 7 października 2008 r. (sygn. akt: II SA/Ol 458/2008).

§ Porady prawne

Opłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki – wybrane aspekty związane z podatkiem VAT

Problematyka dotycząca taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków wymaga przybliżenia Czytelnikom przede wszystkim ze względu na niedawne zmiany w prawie, związane z aspektem podatkowym taryf (a co się z tym wiąże opłat) za zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków oraz podnoszoną w orzecznictwie administracyjnym kwestię, czy cena

za dostarczoną wodę i za odprowadzone ścieki zawsze zawiera podatek od towarów i usług (VAT).

Opłaty za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków ustalane są na podstawie taryf określanych na okres jednego roku przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Taryfy te – zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym

odprowadzaniu ścieków – podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy.

Ostatnie zmiany w prawie

Od 17 grudnia 2010 r. uległy zmianie zapisy związane z zatwierdzeniem taryf oraz zasadami rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Zmiany te są wynikiem wejścia

w życie ustawy z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. z 2010 r. Nr 238, poz. 1578, ze zmianami).

Zmianie uległ przepis artykułu 24 ust.1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, ze zmianami). Aktualnie przepis ten stanowi, iż taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy, z wyjątkiem taryf zmienionych w związku ze zmianą stawki podatku od towarów i usług.

✓ WAŻNE!

Zmiana, która weszła w życie 17 grudnia 2010 r., dotyczy wprowadzenia wyjątku w procedurze zatwierdzania uchwał w sprawie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków dla taryf zmienionych w związku ze zmianą stawki podatku od towarów i usług.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę Czytelników na dwa nowe przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (art. 24 ust. 11 i ust. 12), zgodnie z którymi:

- w przypadku zmiany stawki podatku od towarów i usług stosowanej dla usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, ceny i stawki opłat wskazane w taryfach mogą ulec zmianie w zakresie wynikającym ze zmiany stawki podatku,
- w sytuacji zmiany taryf spowodowanej zmianą stawki podatku od towarów i usług, taryfy te wchodzi w życie z dniem, w którym uległa zmianie stawka podatku od towarów i usług, stosowana dla usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub

zbiorowego odprowadzania ścieków.

VAT a opłata za wodę i ścieki

Analizując problematykę związaną z opłatami za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków w kontekście kwestii, czy cena za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki zawsze zawiera podatek od towarów i usług (VAT), należy zwrócić uwagę na następujące akty prawne i rozstrzygnięcia administracyjne:

- ustawę o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (powyżej opisaną),
- rozporządzenie z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2006 r. Nr 127, poz. 886), dalej zwanego „rozporządzeniem”,
- rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 1 czerwca 2010 r. (sygn. akt: PN.0911-121/10), dalej zwanego „rozstrzygnięciem nadzorczym”,
- ustawę z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz.U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1050, ze zmianami).

Zgodnie z rozstrzygnięciem nadzorczym cena za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki zawsze zawiera podatek od towarów i usług, a ustalenie jego wysokości oraz rozliczenie się spoczywa na sprzedawcy i nie jest zadaniem, a tym bardziej obowiązkiem, nabywcy dokonywanie jakichkolwiek związanym z tym kalkulacji.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia nadzorczego powołany został przepis art. 2 pkt 12 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zawierający definicję taryfy.

✓ WAŻNE!

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 12 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków taryfa to zestawienie ogłoszonych publicznie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oraz warunki ich stosowania.

Rozstrzygnięcie nadzorcze zostało wydane w sprawie, w której rada miejska uchwałą, powołując się na art. 24. ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zatwierdziła taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, wprowadzając jednocześnie przepis, iż do stawki określonej w taryfie dolicza się obowiązujący podatek VAT. Zdaniem wojewody, pełniącego funkcje organu nadzoru, powyższy przepis uchwały rażąco narusza prawo.

Wojewoda odwołał się też do słowniczka zawartego w § 2 pkt 9 i 10 rozporządzenia. Zgodnie z tymi przepisami cena zarówno za dostarczoną wodę, jak i za odprowadzone ścieki zostały zdefiniowane jako wielkość wyrażona w jednostkach pieniężnych, którą odbiorca usług jest zobowiązany zapłacić przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu za 1 m³ dostarczonej wody oraz za 1 m³ odprowadzonych ścieków lub za jednostkę miary powierzchni zanieczyszczonej o trwałej nawierzchni, z której są odprowadzane ścieki opadowe i roztopowe kanalizacją deszczową; do ceny dolicza się podatek od towarów i usług, w wysokości określonej odrębnymi przepisami.

Natomiast opłatę abonamentową według § 2 pkt 11 rozporządzenia należy rozumieć jako wielkość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, w zł, na odbiorcę usług za okres rozliczeniowy, którą odbiorca usług jest zobowiązany zapłacić przedsiębiorstwu wodociągowo-kanaliza-

cyjnemu za utrzymanie w gotowości do świadczenia usług urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych oraz jednostkę usługi odczytu wodomierza lub urządzenia pomiarowego i rozliczenia należności za ilość dostarczonej wody lub ilość odprowadzonych ścieków; do stawki opłaty abonamentowej dolicza się podatek wymieniony w pkt 9.

Ponadto § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia stanowi, że taryfowe ceny i stawki opłat ustala się w taki sposób, aby na ich podstawie i na podstawie zakresu i rozmiaru świadczonych usług możliwe było obliczenie należności za korzystanie z tych usług.

Natomiast zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach cena stanowi wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest zobowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; w cenie uwzględn-

nia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym (...). Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o cenach przez cenę rozumie się również stawkę taryfową.

Podsumowanie

Reasumując, należy uznać, iż cena (w tym cena opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków) zawsze zawiera podatek od towarów i usług, a ustalenie jego wysokości oraz rozliczenie się spoczywa na sprzedawcy i nie jest zadaniem, a tym bardziej obowiązkiem, nabywcy dokonywanie jakichkolwiek związanych z tym kalkulacji. Cena za dostarczoną wodę i za odprowadzone ścieki powinna zawierać wliczony podatek od towarów i usług. ■

dr Michał Kuliński
Adwokat

§ Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. z 2010 r. Nr 238, poz. 1578, ze zmianami).
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, ze zmianami).
- Rozporządzenie z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2006 r. Nr 127, poz. 886).
- Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 1 czerwca 2010 r. (sygn. akt: PN.0911-121/10).
- Ustawa z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz.U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1050, ze zmianami).

§ Porady prawne

Opłata podwyższona i opłata podwyższona za szczególne korzystanie z wód

W aktualnościach napisaliśmy o „Aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK 2010”. W nawiązaniu do tego artykułu, chcemy przybliżyć tematykę opłaty podwyższonej oraz opłaty podwyższonej za szczególne korzystanie z wód.

Zgodnie z art. 276 ust. 1 Ustawy – Prawo ochrony środowiska podmiot korzystający ze środowiska bez uzyskania wymaganego pozwolenia lub innej decyzji ponosi opłatę podwyższoną za korzystanie ze środowiska.

Opłata podwyższona to szczególny rodzaj opłaty za korzystanie ze środowiska. Instrument ten stanowi kwalifikowaną formę opłaty, swoistą opłatę karną. Stosowany jest w przy-

padku korzystania przez podmioty ze środowiska bez posiadania niezbędnej, wymaganej prawem decyzji na to korzystanie.

WAŻNE!

Podwyższenie stawek opłat należnych od podmiotów działających bez wymaganej decyzji ma na celu stworzenie bodźca do podjęcia przez te podmioty działań zmierzających do zalegalizowania korzystania ze środowiska.

Opłata podwyższona a kara pieniężna

Opłatę podwyższoną należy zdecydowanie odróżnić od administracyjnej kary pieniężnej.

Opłata podwyższona ponoszona jest w przypadku korzystania ze

środowiska bez wymaganej decyzji administracyjnej na to korzystanie, natomiast administracyjna kara pieniężna zostaje wymierzona, gdy podmiot posiada wymaganą decyzję, ale postępuje niezgodnie z jej warunkami (narusza lub przekracza warunki korzystania ze środowiska, ustalone decyzją).

Podkreślenia wymagają wzajemne relacje między opłatą podwyższoną, karą pieniężną i opłatą standardową. Z punktu widzenia stosowania instrumentów finansowych, korzystanie ze środowiska rodzi następujące konsekwencje:

- ponoszenie opłaty standardowej – za korzystanie ze środowiska na podstawie decyzji, jeżeli wymagana jest decyzja na to korzystanie, a także za korzystanie ze środowiska bez decyzji,

jeżeli nie ma wymogu posiadania decyzji,

- ponoszenie opłaty podwyższonej – za korzystanie ze środowiska bez wymaganej decyzji,
- ponoszenie administracyjnej kary pieniężnej – za korzystanie ze środowiska na podstawie decyzji, ale w sposób niezgodny z jej warunkami.

Wynika z tego, że opłata podwyższona nie jest łączona z innymi instrumentami finansowo-prawnymi.

Podmiot nieposiadający wymaganej decyzji płaci tylko opłaty podwyższone. Kara pieniężna połączona jest natomiast z opłatą standardową, tzn. podmiot, któremu wymierzono karę, płaci karę i opłatę za korzystanie ze środowiska.

Rodzaje opłat podwyższonych

Podstawę ponoszenia opłat podwyższonych stanowi:

- wprowadzanie do powietrza gazów lub pyłów bez wymaganej decyzji,
- pobór wód bez wymaganej decyzji,
- wprowadzanie ścieków do wód

lub do ziemi bez wymaganej decyzji,

- składowanie odpadów bez wymaganej decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów,
- magazynowanie odpadów bez wymaganej decyzji, określającej sposób i miejsce magazynowania,
- składowanie odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym,
- pozbycie się odpadów nad brzegami zbiorników wodnych, na terenach parków narodowych i rezerwatów przyrody, na terenach leśnych, uzdrowiskowych lub rekreacyjno-wypoczynkowych,
- pozbycie się odpadów do śródlądowych wód powierzchniowych i podziemnych, morskich wód wewnętrznych lub wód morza terytorialnego.

Opłaty za szczególne korzystanie z wód

Szczególne korzystanie z wód bez wymaganej decyzji skutkuje ponoszeniem opłaty podwyższonej o 500% w stosunku do opłaty standardowej. Opłatami podwyższonymi objęty jest zatem pobór wód dokonywany bez wymaganej decyzji,

lenia, a także wprowadzanie bez pozwolenia ścieków do wód lub do ziemi.

Zgodnie z przepisami Ustawy – Prawo wodne pobór wody i wprowadzanie ścieków stanowią te rodzaje szczególnego korzystania z wód, w przypadku których niezbędne jest pozwolenie wodnoprawne. Pobór wody czy zrzutu ścieków bez pozwolenia zawsze powoduje obowiązek ponoszenia opłaty podwyższonej.

✓ WAŻNE!

Należy jednak zaznaczyć, że pobór wody lub odprowadzanie ścieków może się odbywać w ramach zwykłego korzystania z wód i wówczas pozwolenie nie jest wymagane.

Zwykłe korzystanie z wód przysługuje właścicielowi gruntu i służy zaspokojeniu potrzeb gospodarstwa domowego i gospodarstwa rolnego, z tym, że nie obejmuje:

- odprowadzania oczyszczonych ścieków w ilości większej niż 5 m³ na dobę,
- korzystania z wody podziemnej w ilości większej niż 5 m³ na dobę,
- korzystania z wód na potrzeby działalności gospodarczej. ■

Redakcja

§ Porady prawne

Opłata podwyższona za postępowanie z odpadami

W poprzednim artykule zostały przedstawione najważniejsze informacje dotyczące opłaty podwyższonej. W niniejszym tekście przybliżymy tę tematykę w nawiązaniu do odpadów.

Podwyższone opłaty związane z postępowaniem z odpadami nie stanowią jednorodnej kategorii i są zróżnicowane w zależności od rodzaju postępowania.

W pierwszej grupie znajdują się następujące rodzaje opłat podwyższonych:

- za składowanie odpadów bez

uzyskania decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów w wysokości 0,05 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę składowania,

- za składowanie w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym w wysokości 0,7 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą tonę odpadów i za każdą dobę składowania,
- za pozbycie się odpadów nad brzegami zbiorników wodnych,

na terenach parków narodowych i rezerwatów przyrody, na terenach leśnych, uzdrowiskowych lub rekreacyjno-wypoczynkowych w wysokości 1,0 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą tonę odpadów i za każdą dobę składowania,

- za magazynowanie odpadów bez wymaganej decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów wysokości 0,05 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę.

W drugiej grupie opłat podwyższonych znajdują się opłaty za pozbycie się odpadów do śródlądowych wód powierzchniowych i podziemnych, morskich wód wewnętrznych lub wód morza terytorialnego, ustalone w wysokości 100-krotnej jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku.

✓ WAŻNE!

Na uwagę zasługuje nowa regulacja, obowiązująca od dnia 20 września 2010 r., zobowiązująca do ponoszenia opłat podwyższonych, niezależnie od opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku.

Od 1 stycznia 2004 r. stawki opłat podwyższonych podane wyżej oraz stawka stukrotna, w przypadku pozbycia się odpadów do szczególnych wód, mają zastosowanie do postępowania z tymi odpadami, których składowanie jest zabronione na podstawie Ustawy o odpadach.

Zgodnie z art. 55 ust. 1 Ustawy o odpadach zakazuje się aktualnie składowania odpadów:

- występujących w postaci ciekłej, w tym odpadów zawierających

wodę w ilości powyżej 95% masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów,

- o właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających, wysoce łatwo palnych lub łatwo palnych,
- zakaźnych medycznych i zakaźnych weterynaryjnych,
- powstających w wyniku prac naukowo-badawczych, rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na środowisko jest nieznanne,
- opon i ich części, z wyłączeniem opon rowerowych i opon o średnicy zewnętrznej większej niż 1400 mm,
- w śródlądowych wodach powierzchniowych i podziemnych,
- w polskich obszarach morskich,
- palnych selektywnie zebranych,
- w przypadkach określonych w przepisach szczególnych (np. w prawie atomowym, ustawie o substancjach zubożających warstwę ozonową).

Sposób postępowania z odpadami, których składowanie jest zabronione, determinuje zastosowanie odpowiedniej stawki opłaty podwyższonej.

Tryb ponoszenia opłaty

Opłaty podwyższone ponoszone są w takim samym trybie, jak opłaty standardowe, czyli podmioty korzystające ze środowiska bez wymaganej decyzji administracyjnej ustalają wysokość należnej opłaty we własnym zakresie i wnoszą ją bez wezwania na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Podstawę wyliczenia opłaty podwyższonej stanowią jednostkowe stawki opłat standardowych, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 października 2001 r. Opłaty naliczane są w okresach półrocznych, a wpłaty powinny być dokonane w terminie do końca miesiąca następującego po upływie każdego półrocza.

Do opłat podwyższonych, w części, w jakiej przewyższają kwotę opłaty, jaką ponosiłby podmiot posiadający wymaganą decyzję administracyjną, nie stosuje się przepisów Ordynacji podatkowej, dotyczących odroczenia terminu płatności oraz umarzania zaległych zobowiązań i odsetek za zwłokę. Kwestie te regulują przepisy Ustawy – Prawo ochrony środowiska zawarte w Dziale IV Tytułu V.

Redakcja

! Temat numeru**Finansowanie zielonych inwestycji ze sprzedaży jednostek AAU**

Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek AAU są przeznaczone na dofinansowanie zadań związanych ze wspieraniem przedsięwzięć realizowanych w ramach programów i projektów objętych Krajowym systemem zielonych inwestycji. Już na przełomie marca i kwietnia w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ruszy kolejny nabór wniosków na dofinansowanie termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej.

Protokół z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych

w sprawie zmian klimatu określa dla państw uprzemysłowionych zobowiązania dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Mechanizmy umożliwiające wywiązanie się ze zobowiązań redukcyjnych

W celu ułatwienia realizacji zobowiązań, w Protokole ujęto mechanizmy umożliwiające wywiązanie się ze zobowiązań redukcyjnych przez finansowanie działań ograniczających emisję w innych krajach. Te mechanizmy to:

- mechanizm wspólnych wdrożeń (ang. *Joint Implementation, JI*) – państwo posiadające cel ograniczenia emisji może sfinansować w innym państwie z określonym celem przedsięwzięcie skutkujące ograniczeniem emisji GHG,
- mechanizm czystego rozwoju (ang. *Clean Development Mechanism, CDM*) – projekt dotyczący ograniczenia emisji GHG, finansowany przez państwo z określonym celem redukcyjnym, realizowany jest w państwie rozwijającym się, będącym stroną Protokołu,

- handel uprawnieniami do emisji (ang. *Emission Trading*) – państwa emitujące mniej niż wyznaczony cel redukcji emisji (a więc posiadające niewykorzystywane jednostki AAU) mogą sprzedać „wolne” jednostki państwu emitującym więcej niż wyznaczony cel.

System zielonych inwestycji

System zielonych inwestycji (GIS – *Green Investment Scheme*) jest pochodną mechanizmu handlu uprawnieniami do emisji. Idea i cel Systemu zielonych inwestycji sprowadza się do stworzenia i wzmocnienia proekologicznego efektu, wynikającego ze zbywania nadwyżek jednostek AAU.

W ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji środki uzyskane ze zbycia w latach 2009-2012 jednostek przyznanej emisji są przeznaczane na dofinansowanie realizacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- programów lub projektów związanych z ochroną środowiska, w szczególności z ograniczeniem lub unikaniem krajowej emisji gazów cieplarnianych, pochłanianiem lub sekwestracją dwutlenku węgla (CO₂),
- działań adaptacyjnych do zmian klimatu,
- innych działań związanych z ochroną powietrza.

Krajowy system zielonych inwestycji jest związany ze „znakowaniem środków finansowych pozyskanych ze zbycia nadwyżki jednostek emisji w celu zagwarantowania przeznaczenia ich na realizację ściśle określonych celów związanych z ochroną środowiska w państwie zbywcy jednostek”.

Finansowanie zielonych inwestycji

Już na przełomie marca i kwietnia w Narodowym Funduszu Ochrony

Środowiska i Gospodarki Wodnej ruszy kolejny nabór wniosków na dofinansowanie termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej.

Zielone inwestycje finansowane są z zysków z handlu jednostkami emisji AAU. Już za miesiąc w ramach programu priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pt. „System Zielonych Inwestycji – Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej” ogłaszane będą kolejne konkursy.

✓ WAŻNE!

O dotacje w wysokości do 30% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia (fundusz klimatyczny GIS) oraz pożyczki w wysokości do 60% kosztów kwalifikowanych (środki NFOŚiGW) mogą się ubiegać podmioty zarządzające budynkami użyteczności publicznej. Minimalny wkład własny beneficjenta może wynieść tylko 10% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Dofinansowanie przeznaczone jest na projekty o minimalnym koszcie całkowitym 2 mln zł dla pojedynczych projektów i 5 mln, w przypadku projektów grupowych.

Dofinansowanie może zostać udzielone na przeprowadzenie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej. Jej zakres obejmuje zmianę wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej, związanych bezpośrednio z prowadzoną termomodernizacją obiektów, w szczególności ocieplenie obiektu, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, przebudowa systemów grzewczych, a także systemów wentylacji i klimatyzacji.

Dofinansowanie obejmuje także przygotowanie dokumentacji technicznej, wprowadzenie systemów zarządzania energią w budynkach,

wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz dodatkowo wymianę oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne, jako zadanie realizowane równoległe z termomodernizacją.

Wykorzystanie środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przebiega z zachowaniem uzgodnionych z państwem nabywcą i sprecyzowanych w umowie sprzedaży warunków, między innymi w zakresie terminów wykorzystania tych środków, przeznaczenia na określone rodzajowo przedsięwzięcia, ustalenia maksymalnej intensywności dofinansowania, przekazywania informacji dotyczących uzyskanych efektów ekologicznych. Krajowy system zielonych inwestycji gwarantuje zatem z jednej strony, że państwo z niedoborem uprawnień będzie mogło przez zakup jednostek zwiększyć emisję gazów cieplarnianych i jednocześnie, że przekazane w związku z tym środki zostaną przeznaczone przez sprzedającego na cele związane z szeroko pojętą ochroną klimatu i środowiska.

Krajowy operator

Krajowym systemem zielonych inwestycji zarządza Krajowy operator. Wykonywanie zadań Krajowego operatora powierzono Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Nadzór nad wykonywaniem zadań przez Krajowego operatora sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Najważniejsze zadania Krajowego operatora to: organizowanie naboru wniosków o udzielenie wsparcia finansowego oraz ich ocena, a także nadzorowanie wdrażania, realizacji i ocena uzyskanych efektów ekologicznych projektów lub programów, którym udzielono wsparcia finansowego.

W związku z koniecznością zagwarantowania odrębności środków

finansowych, pochodzących ze zbycia jednostek przyznanej emisji, są one gromadzone na Rachunku klimatycznym, stanowiącym wyodrębniony rachunek bankowy NFOŚiGW.

Środki Rachunku klimatycznego są przeznaczane na dofinansowanie zadań związanych ze wspieraniem przedsięwzięć realizowanych w ramach programów i projektów obję-

tych Krajowym systemem zielonych inwestycji. ■

Anna Wojniak-Bieńko

Finanse

Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych – nabór wniosków

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłasza nabór wniosków dla przedsięwzięć w ramach programu „Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych”.

Celem programu jest zamknięcie i rekultywacja składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, niespełniających standardów określonych prawem lub uciążliwych dla środowiska.

Kto może się ubiegać o dofinansowanie?

Dotacje będą przyznawane podmiotom, które nie będą kontynuowały działalności związanej ze składowaniem odpadów komunalnych na zamknięcie i rekultywację składowisk, dla których wydano decyzje o ich zamknięciu, określając datę zaprzestania przyjmowania odpadów do składowania **do dnia 31 grudnia 2009 r.**

Beneficjentami mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- przedsiębiorcy.

Warunki dofinansowania:

- powierzchnia rekultywowanego obszaru, którego dotyczy wniosek, nie może być mniejsza niż 2 ha, przy czym wniosek może dotyczyć składowisk, będących w zarządzaniu różnych podmiotów,
- wartość wnioskowanej kwoty ze środków NFOŚiGW na rekultywację 1 ha nie może przekroczyć 500 tys. zł,
- data zakończenia realizacji przedsięwzięcia określona na termin nie później niż 31 grudnia 2014 r.

Koszty kwalifikowane:

- Rekultywacja techniczna (ukształtowanie wierzchołki składowiska, konstrukcja warstwy rekultywacyjnej, uporządkowanie gospodarki odciekami).
- Odgazowanie składowiska (wykonalenie studni odgazowujących, ins-

talacji do pozyskania biogazu (np. biofiltry, rurociągi, pochodnie, instalacje elektryczne pochodni).

- Rekultywacja biologiczna (wprowadzenie roślinności).
- Instalacje do monitoringu (np. piezometry).
- W ramach programu dofinansowania nie podlega realizacji instalacji służących do energetycznego wykorzystania biogazu oraz rurociągów służących do przesyłu biogazu poza teren składowiska.

Termin i miejsce składania wniosków

Wnioski można składać do **dnia 28 lutego 2011 r.** w kancelarii NFOŚiGW albo przesłać drogą pocztową lub kurierem z dopiskiem „Rekultywacja – konkurs”.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej NFOŚiGW. ■

Redakcja

Finanse

Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych – nabór wniosków

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłosił nabór wniosków w trybie konkursowym w ramach programu „Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych”.

W ramach programu realizowane są przedsięwzięcia w zakresie badań

środowiskowych związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż wód termalnych w celu wykorzystania tych wód do produkcji energii.

Kontynuacja przedsięwzięć może nastąpić w ramach programu dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wyso-

kosprawnej kogeneracji – Część 1.

W 2011 roku kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach tego konkursu wyniesie 30 mln zł. Wyplata będzie się odbywać zgodnie z planem:

- w 2012 r. – 15 mln zł,
- w 2013 r. – 15 mln zł.

Dofinansowanie

Dofinansowanie będzie udzielane w formie dotacji. Intensywność dofinansowania wyniesie do 50% kosztów kwalifikowanych i może być podwyższona o:

- 10 pkt procentowych dla średnich przedsiębiorstw,
- 20 pkt procentowych dla małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw.

Wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 12 000 tys. zł.

Warunki dofinansowania:

- 1) przedsięwzięcie określone w wniosku o udzielenie dofinansowania nie zostało rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku o udzielenie dofinansowania,
- 2) wnioskodawca w montażu finansowym przedsięwzięcia przedstawianym we wniosku o koncesje przewidział, oprócz środków własnych, środki NFOŚiGW lub inne źródła finansowania,
- 3) w ciągu ostatnich trzech lat NFOŚiGW nie wypowiedział

wnioskodawcy umowy o dofinansowanie.

Termin i miejsce składania wniosków

Wnioski można składać w dniach od **1 marca do 30 kwietnia 2011 roku** w kancelarii NFOŚiGW lub przesłać pocztą bądź kurierem z dopiskiem „**Konkurs odwiarty 2011**”.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej NFOŚiGW. ■

Redakcja

 Finanse**Nabór wniosków w ramach polsko-niemieckiego porozumienia**

Ministerstwo Środowiska rozpoczęło nabór wniosków o dofinansowanie projektów środowiskowych w Polsce ze środków stanowiących pomoc ze strony Republiki Federalnej Niemiec.

Program został uruchomiony na podstawie porozumienia między Ministrem Środowiska Rzeczypospolitej Polskiej a Federalnym Ministrem Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Reaktorów Republiki Federalnej Niemiec w sprawie realizacji wspólnych projektów w dziedzinie ochrony środowiska w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanego 2 lutego 2005 roku.

Na co można uzyskać dofinansowanie?

Polskie projekty również mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu Pomocowego Federalnego Ministerstwa Środowiska (BMU) na rzecz zmniejszania obciążeń środowiska za granicą.

Docelowe kierunki programu, na które można uzyskać dofinansowanie, to:

- bezpośrednio, mierzalne oddziaływanie na środowisko, w tym w szczególności zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza i wody lub

- prezentowanie działań gospodarczych na rzecz poprawy ochrony klimatu, w tym w szczególności zmniejszanie emisji dwutlenku węgla oraz zastępowanie kopalnych źródeł energii przez odnawialne źródła energii.

Również projekty, będące projektami inwestycyjnymi polegającymi na budowie nowych obiektów, mogą liczyć na wsparcie finansowe.

Przy obliczaniu dofinansowania za koszty niekwalifikowane uważane są:

- koszty nabycia nieruchomości gruntowych,
- podatek od towarów i usług (o ile beneficjent może go odliczyć),
- koszty finansowania wnioskodawcy, na co składają się między innymi opłaty bankowe, opłaty za otwarcie i prowadzenie rachunku bankowego,
- opłaty takie, jak opłaty notarialne, koszty prac planistycznych, pozwoleń, ekspertyz oraz koszty reklamy i promocji.

Kto może się ubiegać o dofinansowanie?

O dofinansowanie mogą się starać beneficjenci, należący do sektora

publicznego, a także inni, zgodnie z przepisami prawa regulującymi pomoc publiczną.

Szacunkowa wielkość pomocy wyniesie 30-75% kosztów kwalifikowanych, w zależności od projektu. Liczba beneficjentów i ostateczna intensywność udzielonej pomocy zależy od możliwości budżetowych partnera niemieckiego i środków znajdujących się w puli BMU.

Forma dofinansowania

Dofinansowanie udzielone zostanie w formie:

- dotacji do odsetek od pożyczek udzielonych przez bank KfW Bankengruppe lub
- dotacji bezzwrotnej.

Termin i miejsce składania wniosków

Wnioski o dofinansowanie należy składać na specjalnych formularzach **do 31 marca 2011 roku**, na adres Departamentu Instrumentów Finansowych Ministerstwa Środowiska.

Wybór wniosków do dofinansowania, jak również ostateczna wysokość i intensywność dofinansowa-

nia pozostają w gestii Federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Reaktorów Republiki Federalnej Niemiec,

do którego zostaną skierowane wszystkie wnioski spełniające wymagania formalne niezwłocznie po ich wstępnej analizie.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska. ■

Redakcja

Finanse

Edukacja ekologiczna – nabór wniosków

Do 21 lutego trwa nabór wniosków w ramach programu priorytetowego „Edukacja ekologiczna”.

O dofinansowanie mogą się ubiegać podmioty podejmujące realizację przedsięwzięć, mających na celu promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa oraz profilaktyką zdrowotną dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska lub wystąpiły klęski żywiołowe.

Alokacja środków w ramach konkursu wynosi **46 000 000,00 zł**.

Na co można ubiegać się o dofinansowanie?

Rodzaje przedsięwzięć:

- 1) rozwój bazy służącej edukacji ekologicznej;
- 2) ponadregionalne działania z zakresu edukacji ekologicznej:
 - a) programy w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz

- kampanie informacyjno-edykacyjne,
- b) produkcja i dystrybucja pomocy dydaktycznych oraz działalność wydawnicza,
- c) projekty szkoleniowe dla wybranych grup społecznych i zawodowych, mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowanie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju,
- d) konkursy i przedsięwzięcia upowszechniające wiedzę ekologiczną;
- 3) realizacja filmów, cyklicznych programów telewizyjnych i radiowych;
- 4) organizacja konferencji i seminariów o zasięgu krajowym i międzynarodowym;
- 5) promocja zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz edukacja prowadzona na łamach prasy;
- 6) działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska lub wystąpiły klęski żywiołowe.

Tematyka priorytetowa:

- realizacja zasad zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa,
- zmiany klimatu,
- racjonalne gospodarowanie energią,
- zachowanie różnorodności biologicznej oraz sieć obszarów chronionych Natura 2000,
- gospodarka odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz zakładów termicznego przetwarzania odpadów,
- ochrona wód i gospodarka wodna.

Termin i miejsce składania wniosków

Wnioski należy składać **od 1 do 21 lutego 2011 roku** w kancelarii NFOŚiGW.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej NFOŚiGW. ■

Redakcja

Opłaty i fundusze w ochronie środowiska

WYDAWCA: Verlag Dashofer Sp. z o.o., al. Krakowska 271, 02-133 Warszawa
tel.: (+48 22) 559 36 00, 559 36 66, faks: 829-27-00, 829-27-27

Redaktor odpowiedzialny: Anna Podgórska, podgorska@dashofer.pl, www.dashofer.pl

Redakcja i korekta techniczna: Jolanta Stypułkowska. Skład: Dariusz Ziach. Druk: Semafic, Warszawa
Prenumerata: kwartalna 75 zł + 23% VAT, roczna 267 zł (11% taniej) + 23% VAT.

Wpłaty kierować na rachunek:

Verlag Dashofer Sp. z o.o. Bank Handlowy S.A., nr 90-10301508-0000000800916003.

Redakcja odpowiada na łamach gazety na wybrane pytania Czytelników przesłane faksem lub pocztą.

© 2011 Dashöfer Holding Ltd & Wydawnictwo Verlag Dashofer. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Przedruk w całości lub we fragmentach i rozpowszechnianie bez zgody wydawcy zabronione.

Ze względu na stałe zmiany w polskim prawie oraz niejednolite interpretacje przepisów

Wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone informacje.